

Regeling van de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van _____, nr. WJZ/ Error! Unknown document property name., tot wijziging van de Omgevingsregeling in verband met het aanwijzen van gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Gelet op de artikelen 4.3, vierde lid, 5.1, tweede lid, en 5.2, derde lid, van de Omgevingswet, in samenhang met de artikelen 11.45, 11.53, 11.59 en 11.131, eerste lid, aanhef en onder d, en tweede lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving;

Besluit:

Artikel I

De Omgevingsregeling wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan paragraaf 4.7.1 wordt een nieuw artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 4.23a (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn: gedragscodes)

1. Voor flora- en fauna-activiteiten die worden beschreven in een in het tweede lid aangewezen gedragscode en die worden verricht gedurende de periode waarvoor die gedragscode is aangewezen ten aanzien van soorten waarop de gedragscode betrekking heeft, geldt niet het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, in samenhang met de artikelen 11.37, eerste lid, en 11.39, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, om zonder een omgevingsvergunning:

- a. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen;
- b. de nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a opzettelijk te vernielen of te beschadigen, of nesten van die vogels weg te nemen;
- c. de eieren van vogels als bedoeld onder a te rapen en onder zich te hebben;
- d. vogels als bedoeld onder a opzettelijk te storen; of
- e. dode of levende vogels van de soorten, bedoeld onder a, of uit die vogels verkregen producten onder zich te hebben of vervoeren om een andere reden dan verkoop.

2. Als gedragscodes als bedoeld in artikel 11.45, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden de in tabel 4.23a bedoelde gedragscodes aangewezen voor de daarbij aangegeven periode.

Tabel 4.23a Gedragscodes vogelrichtlijn

Gedragscode	Periode
Gedragscode soortenbescherming Aedes	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Bosbeheer	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Havenbedrijven	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Natuurbeheer	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029

Gedragscode soortenbescherming ProRail	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Provinciale Infrastructuur	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming VEWIN	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029

B

Aan paragraaf 4.7.2 wordt een nieuw artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 4.26a (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrictlijn: gedragscodes)

1. Voor flora- en fauna-activiteiten die worden beschreven in een in het tweede lid aangewezen gedragscode en die worden verricht gedurende de periode waarvoor die gedragscode is aangewezen ten aanzien van soorten waarop de gedragscode betrekking heeft, geldt niet het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, in samenhang met de artikelen 11.46, eerste lid, en 11.47, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, om zonder een omgevingsvergunning:

- a. in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrictlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen;
- b. de dieren als bedoeld onder a opzettelijk te verstoren;
- c. de eieren van dieren als bedoeld onder a in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- d. de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a te beschadigen of te vernielen;
- e. planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrictlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen;
- f. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de habitatrictlijn, bijlage I of II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn te verkopen, vervoeren voor verkoop, verhandelen, ruilen of te koop of te ruil aanbieden; en
- g. dieren of planten als bedoeld onder f voor een andere reden dan verkoop onder zich te hebben of vervoeren.

2. Als gedragscodes als bedoeld in artikel 11.53, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden de in tabel 4.26a bedoelde gedragscodes aangewezen voor de daarbij aangegeven periode.

Tabel 4.26a Gedragscodes habitatrictlijn

Gedragscode	Periode
Gedragscode soortenbescherming Aedes	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Bosbeheer	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Havenbedrijven	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Natuurbeheer	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming ProRail	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Provinciale Infrastructuur	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029

Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming VEWIN	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029

C

Aan paragraaf 4.7.3 wordt een nieuw artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 4.31a (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere beschermde soorten: gedragscodes)

1. Voor flora- en fauna-activiteiten die worden beschreven in een in het tweede lid aangewezen gedragscode en die worden verricht gedurende de periode waarvoor die gedragscode is aangewezen ten aanzien van soorten waarop de gedragscode betrekking heeft, geldt niet het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, in samenhang met artikel 11.54, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, om zonder een omgevingsvergunning:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- c. de vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.

2. Als gedragscodes als bedoeld in artikel 11.59, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden de in tabel 4.31a bedoelde gedragscodes aangewezen voor de daarbij aangegeven periode.

Tabel 4.31a Gedragscodes andere beschermde soorten

Gedragscode	Periode
Gedragscode soortenbescherming Aedes	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Bosbeheer	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Havenbedrijven	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Natuurbeheer	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming ProRail	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Provinciale Infrastructuur	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029
Gedragscode soortenbescherming VEWIN	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029

D

Aan afdeling 4.8 wordt een paragraaf toegevoegd, luidende:

§ 4.8.4 Houtopstanden: aanwijzing gedragscodes

Artikel 4.39 (uitzondering op meldplicht vellen houtopstand en plicht tot herbeplanting: gedragscodes)

Als gedragscode als bedoeld in artikel 11.131, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving wordt aangewezen de Gedragscode houtopstanden TenneT, voor de periode van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2029.

E

In bijlage II worden na de rij met betrekking tot CUR/PBV-Aanbeveling 65 de volgende rijen ingevoegd:

Gedragscode	Gedragscode soortenbescherming Aedes	2025	RVO.nl	Hoofdstuk 11 Bal en hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode	Gedragscode soortenbescherming Bosbeheer	2025	RVO.nl	Hoofdstuk 11 Bal en hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode	Gedragscode soortenbescherming Havenbedrijven	2025	RVO.nl	Hoofdstuk 11 Bal en hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode	Gedragscode soortenbescherming Natuurbeheer	2025	RVO.nl	Hoofdstuk 11 Bal en hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode	Gedragscode soortenbescherming ProRail	2025	RVO.nl	Hoofdstuk 11 Bal en hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode	Gedragscode soortenbescherming Provinciale Infrastructuur	2025	RVO.nl	Hoofdstuk 11 Bal en hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode	Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat	2025	RVO.nl	Hoofdstuk 11 Bal en hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode	Gedragscode soortenbescherming VEWIN	2025	RVO.nl	Hoofdstuk 11 Bal en hoofdstuk 4 van deze regeling

Gedragcode	Gedragcode houtopstanden TenneT	2025	RVO.nl	Hoofdstuk 11 Bal en hoofdstuk 4 van deze regeling
------------	---------------------------------------	------	---	---

Artikel II

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2025.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage,

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

CONCEPT

TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

Deze regeling strekt onder meer tot het aanwijzen in de Omgevingsregeling van gedragscodes voor soortenbescherming en voor de bescherming van houtopstanden. De aanwijzing van een gedragscode soortenbescherming voorziet voor specifieke activiteiten in een vrijstelling op het verbod om zonder omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten te verrichten die als vergunningplicht zijn aangewezen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De aanwijzing van de gedragscode houtopstanden voorziet in een generieke uitzondering op de meldingsplicht en herbplantingsplicht bij het vellen van houtopstanden. De gedragscodes worden per 1 januari 2025 voor vijf jaar aangewezen, tot en met 31 december 2029.

Het aanwijzen van gedragscodes in de Omgevingsregeling (Or) is een bevoegdheid van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (hierna: minister) op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).¹ Gelet op de portefeuillevverdeling in het kabinet-Schoof, wordt deze bevoegdheid thans uitgeoefend door de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (hierna: staatssecretaris).

In deze toelichting wordt eerst ingegaan op het instrument gedragscode (paragraaf 2). Vervolgens zal worden ingegaan op de achtergrond en het doel van de regeling (paragraaf 3), het juridisch kader voor de aanwijzing van gedragscodes soortenbescherming (paragraaf 4) en gedragscodes houtopstanden (paragraaf 5). Daarna worden de eisen uit de Beleidsregel aanwijzing gedragscode soortenbescherming en houtopstanden (paragraaf 6) en de rol van RVO voorafgaand aan de aanwijzing toegelicht (paragraaf 7). De algemene toelichting wordt afgesloten met een kort overzicht van de gedragscodes (paragraaf 8) en de uitkomsten van de consultatie (paragraaf 9). Tot slot is een artikelsgewijze toelichting opgenomen.

2. Het instrument gedragscode

Het instrument gedragscode en de bevoegdheid tot het aanwijzen van een gedragscode zijn geregeld in de artikelen 11.45, 11.53 en 11.59 van het Bal ten behoeve van soortenbescherming. Artikel 11.131, eerste lid, onder d, regelt de bevoegdheid tot het aanwijzen van een gedragscode voor het vellen van houtopstanden.

Voor activiteiten die mogelijk nadelige gevolgen hebben voor beschermde soorten en hun leefgebied, is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit verplicht in de gevallen die in het Bal worden aangewezen.² De verplichting van een omgevingsvergunning geldt niet voor flora- en fauna-activiteiten die overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode worden uitgevoerd. Voor het vellen van een houtopstand geldt de verplichting tot melding en herbplanting niet als deze wordt uitgevoerd overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

De uitzonderingen voor overeenkomstig een aangewezen gedragscode verrichte activiteiten en het vellen van houtopstanden kan relevant zijn voor de volgende handelingen:

---

¹ Artikelen 11.45, 11.53, 11.59 en 11.131, eerste lid, onder d, Bal.

² Artikel 5.2, tweede lid, onder g, Omgevingswet en artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 Bal.

- handelingen ten aanzien van in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn³ die worden genoemd in de artikelen 11.37 en 11.39 van het Bal;
- handelingen ten aanzien van soorten als bedoeld in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrictlijn⁴, bijlage II bij het Verdrag van Bern⁵ of bijlage I of II bij het Verdrag van Bonn⁶ die worden genoemd in 11.46 van het Bal;
- handelingen ten aanzien van soorten als bedoeld in bijlage IX, onder A en onder B van het besluit die worden genoemd in artikel 11.54 van het Bal; en
- het vellen van een houtopstand als bedoeld in de artikelen 11.126 en 11.129 van het Bal.

Bij een gedragscode soortenbescherming gaat het om flora- en fauna-activiteiten die vaak voorkomen of voorspelbaar zijn, zoals bijvoorbeeld groenonderhoud binnen een gemeente, de werkzaamheden van waterschappen of spoor- of wegonderhoud. De voorwaarden en de maatregelen in de gedragscode soortenbescherming verzekeren dat zorgvuldig wordt omgegaan met de relevante natuurwaarden. Als aantoonbaar conform die voorwaarden en maatregelen wordt gewerkt, geldt de vrijstelling van het Bal en hoeft niet iedere keer apart een omgevingsvergunning te worden aangevraagd.

Bij een gedragscode houtopstanden gaat het om een uitzondering op de meldingsplicht en herbplantingsplicht, als wordt voldaan aan de in de gedragscode opgenomen voorwaarden en maatregelen die een zorgvuldige omgang met houtopstanden moet verzekeren.

3. Achtergrond en doel van de regeling

De regels van de Wet natuurbescherming (Wnb) en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving zijn per 1 januari 2024 omgezet naar het stelsel van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor het instrument gedragscodes.

In het Bal heeft de aan de gedragscode verbonden vrijstelling van de vergunningplicht de vorm gekregen van een aanwijzing van vergunningvrije gevallen, te weten de aanwijzing van activiteiten waarvoor geen omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit hoeft te worden aangevraagd, in casu activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode. Daarnaast geldt een vrijstelling van de meldingsplicht en herbplantingsplicht bij het vellen van een houtopstand, als wordt gehandeld overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

Het instrument gedragscode als zodanig is in de stelselwijziging beleidsneutraal omgezet. Dit betekent dat er inhoudelijk geen regels zijn veranderd aan het instrument gedragscode. Wat wel is veranderd, is dat de figuur van 'goedkeuring' van de gedragscode, een individuele beschikking waartegen beroep bij de bestuursrechter open stond, de vorm krijgt van een 'aanwijzing' van de gedragscode in de Omgevingsregeling en dus integraal onderdeel uitmaakt van algemeen verbindende voorschriften. Voor gedragscodes die onder de vrijstelling van de Wnb vallen geldt overgangsrecht, waardoor deze onder de reikwijdte van de aanwijzing van de vergunningvrije gevallen blijven vallen.⁵ Dit betekent dat

³ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU 2010 L 20). Deze richtlijn is een codificatie van richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG 1979, L 103), zoals deze na diverse wijzigingen was komen te luiden.

⁴ Habitatrictlijn: richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG 1992, L 206).

⁵ Artikel IV, lid 1, Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet.

goedgekeurde gedragscodes onder de Wnb blijven gelden, zolang de termijn van die goedkeuring nog loopt.⁶

In oktober 2024 is de Beleidsregel aanwijzing gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden (hierna: beleidsregel) vastgesteld.⁷ De beleidsregel is een invulling van de bevoegdheid van de minister voor het aanwijzen van gedragscodes in de Omgevingsregeling op grond van het Bal.⁸ Deze beleidsregel stellen de kaders die bepalend zijn voor de gevallen waarin de minister zijn bevoegdheid zal gebruiken en over zal gaan tot aanwijzing van gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden (zie paragraaf 6).

Alle goedgekeurde gedragscodes onder de Wet natuurbescherming hebben een eindtermijn van 31 december 2024. Daarom worden de gedragscodes die voldoen aan de nieuw gestelde eisen, aangewezen per 1 januari 2025.

4. Juridisch kader aanwijzing gedragscode soortenbescherming

4.1. Inleiding

Voor activiteiten die mogelijk nadelige gevolgen hebben voor beschermde soorten en hun leefgebied, is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit verplicht.⁹ Een uitzondering op deze vergunningplicht zijn flora- en fauna-activiteiten waarbij wordt gewerkt overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode.¹⁰

In deze paragraaf zal worden toegelicht voor welke vergunningplichtige activiteiten een vrijstelling kan gelden door middel van een aangewezen gedragscode en aan welke inhoudelijke criteria een gedragscode moet voldoen.

4.2 Algemene verboden ter bescherming van dieren of planten en toegestane afwijkingen van de verbodsbepalingen in de Omgevingswet

Vergunningplichtige activiteiten zijn aangewezen in de artikelen 11.37 tot en met 11.40 ten aanzien van beschermde soorten op grond van de Vogelrichtlijn, 11.46 tot en met 11.48 voor beschermde soorten op grond van de Habitatrichtlijn, en artikel 11.54 van het Bal voor nationaal beschermde soorten. Het gaat dan onder meer om handelingen zoals het opzettelijk doden of vangen van vogels en soorten, het beschadigen van nesten, vaste voortplantings-, rust- of groeiplaatsen van beschermde dieren en planten.

Deze handelingen zijn in beginsel verboden op grond van de artikelen 5, 6 en 8, van de Vogelrichtlijn en artikelen 12, eerste lid, 13, eerste lid, aanhef en onder a en b, en artikel 15 van de Habitatrichtlijn.

De artikelen 9 van de Vogelrichtlijn en 16 van de Habitatrichtlijn bieden het kader voor afwijkingen van de verbodsbepalingen. Dit kader is opgenomen in de artikelen 8.74j en verder, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Door middel van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit kunnen afwijkingen alsnog worden toegestaan.

In het Bal zijn vervolgens een aantal uitzonderingen gemaakt op de omgevingsvergunningplicht voor flora- en fauna-activiteiten, door de aanwijzing van vergunningvrije activiteiten die voldoen aan in het Bal gestelde kaders. Dat is

---

⁶ Artikel IV, lid 1, Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet.

⁷ *Stcrt. 2024, 29932.*

⁸ Artikelen 11.45, 11.53, 11.59 en 11.131, eerste lid, onder d, Bal.

⁹ Artikel 5.1, tweede lid, onder g, Ow en artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 Bal.

¹⁰ Artikel 5.2, derde lid, onder b, Ow.

onder andere gebeurd voor flora- en fauna-activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode.¹¹

4.3 Inhoudelijke criteria voor aanwijzing van een gedragscode soortenbescherming

Een gedragscode soortenbescherming moet aan een aantal inhoudelijke criteria voldoen, voordat deze kan worden aangewezen. Deze criteria vloeien voor een belangrijk deel direct voort uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

De voorwaarden van artikel 9 van de Vogelrichtlijn en artikel 16 van de Habitatrichtlijn zijn het inhoudelijke toetsingskader voor de aanwijzing van een gedragscode. Deze artikelen bieden rechtvaardigingsgronden voor afwijking van de verboden handelingen.

Voor de aanwijzing van de vergunningvrije gevallen, zoals een gedragscode, bevat het Bal een inhoudelijk beoordelingskader voor de afwijking van de op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in beginsel verboden handelingen, waaronder de eisen die bij de richtlijnen worden gesteld. Het Bal verwijst voor deze eisen naar het Bkl, die daar zijn uitgeschreven.¹²

De op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn voor afwijkingen van de verboden te stellen eisen zijn de volgende:

Ten eerste mag er geen andere bevredigende oplossing voor de activiteit bestaan.¹³ Dit betekent dat de handeling redelijkerwijs noodzakelijk is dat er geen minder schadelijke alternatieven zijn. Dat betekent ook dat voor de beschermde soort een oplossing moet worden gekozen waarmee de beste bescherming wordt verzekerd.

Ten tweede moet er sprake zijn van één in de richtlijnen genoemde rechtvaardigingsgronden voor afwijking. Handelingen kunnen in een gedragscode worden opgenomen wanneer deze vallen binnen één van de limitatief genoemde rechtvaardigingsgronden.¹⁴ In de praktijk wordt voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn, een beroep gedaan op het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.¹⁵ Voor de soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn zijn de rechtvaardigingsgronden iets ruimer¹⁶, en wordt in de praktijk regelmatig beroep gedaan op het belang van de bescherming van wilde flora en fauna.¹⁷ Bij de andere beschermde soorten wordt het belang in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten vaak aangehaald.

Ten derde mag de activiteit niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betrokken soort in het geval van vogels. Bij beschermde soorten op grond van de Habitatrichtlijn geldt dat de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU moet de staat van instandhouding van de betrokken populatie en het effect van de activiteit worden

---

¹¹ Artikel 5.2, derde lid, onder b, Ow.

¹² Vergelijk artikel 11.45, tweede lid, onder a, 11.53, tweede lid, onder a, en 11.59, tweede lid, onder a, Bal.

¹³ Zie artikelen 8.74j, 8.74k en 8.74l, eerste lid, onder a, Bkl.

¹⁴ Zie artikelen 8.74j, 8.74k en 8.74l, eerste lid, onder b, Bkl.

¹⁵ Artikel 8.74j, eerste lid, onder b, onder 1°, Bkl.

¹⁶ Artikel 8.74k, eerste lid, onder b, Bkl.

¹⁷ Artikel 8.74k, eerste lid, onder b, onder 1°, Bkl.

beoordeeld op zowel lokaal niveau, als op het niveau van het grondgebied van de lidstaat.¹⁸ Wanneer er meerdere biogeografische regio's worden afgebakend, moet de staat van instandhouding op dat niveau worden beoordeeld. Tenslotte zal, indien het natuurlijke verspreidingsgebied van de beschermde soort dit vereist, en voor zover dit mogelijk is, het op grensoverschrijdend niveau moeten worden beoordeeld.¹⁹

Dit betekent dat er hoge eisen worden gesteld aan de onderbouwing van de gedragscode en aanwijzing in de Omgevingsregeling. Deze onderbouwing wordt vastgelegd in een adviesdocument dat wordt opgesteld door RVO (paragraaf 7).

5. Juridisch kader aanwijzen gedragscode houtopstanden

Naast gedragscodes in het kader van soortenbescherming, kan de minister ook een gedragscode aanwijzen voor houtopstanden. Voor het vellen van een houtopstand geldt in beginsel een herbplantingsplicht en meldingsplicht.²⁰ In het Bal zijn aantal uitzonderingen opgenomen voor de herbplantingsplicht en meldingsplicht.²¹ Een gedragscode houtopstanden kan invulling geven aan deze uitzondering door een zorgvuldige omgang met houtopstanden te verzekeren, door te voldoen aan de in artikel 11.131, tweede lid, gestelde eisen.²²

Door middel van de herbplantingsplicht wordt het oppervlakte bos in stand gehouden, door te verzekeren dat elke verdwenen houtopstand binnen drie jaar op dezelfde grond wordt herbeplant.²³ De meldplicht verplicht een ieder om ten minste vier weken, maar niet eerder dan een jaar voor het begin, een melding te doen bij het bevoegd gezag, alvorens de houtopstand te vellen. Dit maakt het mogelijk adequaat toezicht te houden op de herbplantingsplicht.²⁴

Een gedragscode houtopstanden moet waarborgen dat geen afbreuk wordt gedaan aan bijzondere natuurwaarden of landschappelijke waarden, de te vellen houtopstand geen deel uitmaakt van een boskern, herplanting op een bosbouwkundig verantwoorde wijze plaatsvindt, de grond waarop herbeplanting plaatsvindt ten minste dezelfde kwaliteit heeft als de grond waarop de gevelde houtopstand zich bevond en de grond waarop de herbeplanting plaatsvindt ten minste een gelijke oppervlakte heeft als de grond waarop de gevelde houtopstand zich bevond.²⁵

6. Aanwijzing door de minister op basis van de beleidsregel gedragscode soortenbescherming en houtopstanden

In september 2024 is de Beleidsregel aanwijzing gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden (hierna: beleidsregel) vastgesteld.²⁶ De beleidsregel is een invulling van de bevoegdheid van de minister voor het aanwijzen van gedragscodes in de Omgevingsregeling op grond van het Bal.²⁷

De beleidsregel stelt kaders die bepalend zijn voor de gevallen waarin de minister de bevoegdheid zal gebruiken, en over zal gaan tot aanwijzing van de gedragscode. De beleidsregel bevat nadere regels voor participatie (5.1), evaluatie (5.2) en het opnemen van voorwaarden die aan een ecologisch

---

¹⁸ Zaak C-674/17, *Tapiola*, ECLI:EU:C:2019:851, r.o. 59.

¹⁹ Richtsnoeren inzake de strikte bescherming van diersoorten van communautair belang uit hoofde van de habitatrichtlijn, par. 3-64.

²⁰ Artikelen 11.126 en 11.129 Bal.

²¹ Artikel 11.131 Bal.

²² Stb. 2021, 22, p. 320.

²³ Stb. 2021, 22, p. 317.

²⁴ Stb. 2021, 22, p. 316.

²⁵ Artikel 11.131, tweede lid, Bal.

²⁶ *Stcrt. 2024, 29932*.

²⁷ Artikelen 11.45, 11.53, 11.59 en 11.131, eerste lid, onder d, Bal.

deskundige moeten worden gesteld in de gedragscode (5.3), alvorens te worden aangewezen. De in de onderhavige regeling aangewezen gedragscodes zijn getoetst aan het beleidskader.

6.1 Participatie

Het betrekken van direct belanghebbenden bij het opstellen van een gedragscode en het verwerken van hun suggesties verhoogt de kwaliteit van de gedragscode en leidt tot meer draagvlak.

Voor gedragscodes geldt, net als de meeste besluiten en maatregelen die zijn goedgekeurd onder de Wnb, dat deze na de inwerkingtreding van de Omgevingswet en het vervallen van de Wet natuurbescherming, hun gelding onder de Omgevingswet blijven houden.²⁸

Voor de goedkeuring van gedragscodes onder de Wnb is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (u.o.v.) van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gevolgd. Het ontwerpbesluit is vervolgens gepubliceerd in de Staatscourant en heeft zes weken ter inzage gelegen. Deze zienswijzen hebben al dan niet geleid tot aanpassingen in de gedragscode, waarbij dit ook uitdrukkelijk is vermeld. Bij de totstandkoming van deze gedragscodes heeft al participatie plaatsgevonden.

Wanneer na het verlopen van het goedkeuringsbesluit onder de Wet natuurbescherming, een nieuw aan te wijzen gedragscode onder de Omgevingsregeling inhoudelijk niet wijzigt, beoordeelt de minister de participatie daarom als voldoende. Onder inhoudelijke wijziging wordt verstaan het opnemen van nieuwe activiteiten, maatregelen of beschermde soorten. Dit is het geval bij de gedragscodes Aedes, Bosbeheer, Havenbedrijven, TenneT, ProRail, Provinciale Infrastructuur en VEWIN.

Voor gedragscodes die wel inhoudelijk zijn gewijzigd, geldt het volgende. Voor codes waarbij een initiatiefnemer bij de omzetting naar de Omgevingsregeling de wens heeft gehad om één of meer activiteiten, maatregelen of soorten op te nemen, is actief geconsulteerd om te voldoen aan de participatieplicht. Bij deze codes gaat het om nieuwe inhoud. Daarom volstaat voor de aanwijzing van deze codes de u.o.v. van afdeling 3.4 van de Awb niet. Voor een aanwijzing van deze gedragscode moet een verslag worden aangeleverd waaruit blijkt dat de sector en de betreffende soortenorganisaties geconsulteerd zijn voor de gedragscode en op welke wijze de adviezen en opmerkingen zijn verwerkt. Dit is het geval bij de gedragscodes Rijkswaterstaat en Natuurbeheer.

6.2 Betrokkenheid ecologisch deskundige bij activiteiten

Om te verzekeren dat de activiteiten zorgvuldig worden verricht wordt in de gedragscode de voorwaarde gesteld dat de activiteiten worden begeleid door een ecologisch deskundige.²⁹

Onder begeleiding wordt verstaan dat een ecologische deskundige voorafgaand onderzoek doet op de projectlocatie naar de aanwezige soorten in het werkgebied, naar de functie van de locatie voor die soorten en adviseert of de gedragscode toepasbaar is of een vergunning moet worden aangevraagd.

Indien een gedragscode van toepassing is stelt de ecologisch deskundige een ecologisch werkprotocol op met de te nemen maatregelen die uit de gedragscode komen, begeleidt de werkzaamheden, voert indien nodig bijbehorende

---

²⁸ Artikel IV, eerste lid, Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet.

maatregelen uit en doet indien nodig ook achteraf een controle of deze goed zijn uitgevoerd.

Een gedragscode wordt daarom alleen aangewezen als hierbij de betrokkenheid van een ecologisch deskundige is vastgelegd bij het verrichten van de activiteiten.

6.3 Evaluatie van de gedragscode voor hernieuwde aanwijzing

Over de periode dat de gedragscode geldt, moet de gedragscode op planmatige en systematische wijze worden geëvalueerd. Om zeker te stellen dat de evaluatie op een goede wijze plaatsvindt en de juiste gegevens oplevert, is het van belang om in het traject voorafgaande aan de aanwijzing van een gedragscode afspraken met de initiatiefnemer van de gedragscode te maken over het uitvoeren van een evaluatie en over de wijze waarop de evaluatie wordt uitgevoerd. Voorkomen moet immers worden dat aan het einde van de geldigheidsduur van de gedragscode wordt vastgesteld dat er onvoldoende gegevens liggen om desgewenst de gedragscode voor een nieuwe periode aanwijzen. Deze afspraken moeten voorafgaand aan de aanwijzing met RVO worden gemaakt.

Om zeker te stellen dat de evaluatie op een goede wijze wordt uitgevoerd en de gewenste gegevens oplevert, is een format ontwikkeld door RVO waarin vragen zijn opgenomen die tenminste moeten terugkomen in de evaluatie. De evaluatie geldt zowel voor gedragscodes in het kader van soortenbescherming, als gedragscodes in het kader van het vellen van houtopstanden.

Alle negen de gedragscodes die zijn aangewezen door middel van deze wijziging van de Omgevingsregeling zijn nieuwe gedragscodes. Dit zijn dus geen hernieuwde aanwijzingen, waardoor de eis van evaluatie nog niet van toepassing is bij deze aanwijzing.

7. Aanwijzing op basis van advies RVO over de gedragscode

Aan de onderbouwing van een gedragscode en aanwijzing in de Omgevingsregeling worden hoge eisen gesteld. Voor alle denkbare individuele gevallen op alle locaties in Nederland waar gebruik wordt gemaakt van de aan de gedragscode gekoppelde vrijstelling, moet op voorhand zekerheid worden geboden dat wordt voldaan aan de eisen die voortvloeien uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, de eisen uit het Bal en de eisen uit de beleidsregel.

Voorafgaand aan de aanwijzing van een gedragscode, wordt de gedragscode door de initiatiefnemer in samenwerking met RVO opgesteld. RVO toetst of een gedragscode voldoet aan alle bovengenoemde eisen. Vervolgens stelt RVO een advies op, waaruit blijkt dat de gedragscodes voldoen aan alle gestelde eisen en daarom kunnen worden aangewezen.

De in de onderhavige regeling aangewezen gedragscodes zijn getoetst aan de hierboven genoemde eisen. Voor iedere gedragscode is een positief adviesdocument opgesteld, dat gezamenlijk met de bijbehorende gedragscode wordt gepubliceerd.

Daarom kan voor de in paragraaf 8 beschreven gedragscodes worden geconcludeerd dat er sprake is van een lastenverlichting voor de gebruikers, waarbij de nadelige effecten voor beschermde flora en fauna zoveel mogelijk worden voorkomen.

8. Overzicht gedragscodes

De volgende 9 gedragscodes worden aangewezen:

8.1. Gedragscode soortenbescherming voor woning corporaties – Onderhouden en renoveren in het kader van het verduurzamen van woningen

Deze gedragscode is opgesteld voor woningcorporaties en opdrachtnemers van woningcorporaties, in het kader van het duurzaam onderhouden en renoveren van woningen. De gedragscode ziet toe op werkzaamheden in het kader van Bestendig beheer en onderhoud (bbo) en Ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting (roi).

8.2 Gedragscode soortenbescherming Bosbeheer 2025

Deze gedragscode is opgesteld voor leden van de Vereniging van bos- en natuurterreineigenaren (VBNE) en opdrachtnemers van leden van de VBNE, in het kader van bosbeheer. De gedragscode ziet toe op werkzaamheden voor bbo en roi.

8.3. Gedragscode soortenbescherming Havenbedrijven

Deze gedragscode is opgesteld voor havenbedrijven en opdrachtnemers van de havenbedrijven, om rekening te houden met de beschermde flora en fauna tijdens de uitvoering van werkzaamheden. De gedragscode ziet toe op werkzaamheden voor bbo en roi.

8.4. Gedragscode soortenbescherming Natuurbeheer

Deze gedragscode is opgesteld voor beheerwerkzaamheden die door beheerders van natuurterreinen of overheden worden uitgevoerd. De gedragscode ziet toe op werkzaamheden in het kader van bbo en roi.

8.5 Gedragscode soortenbescherming Omgevingswet flora & fauna ProRail

Deze gedragscode is opgesteld voor gebruik door ProRail en opdrachtnemers van ProRail, in het kader van het bbo en roi van het spoorwagennet.

8.6 Gedragscode soortenbescherming Provinciale Infrastructuur

Deze gedragscode is opgesteld voor provincies en opdrachtnemers van provincies, om rekening te houden met de beschermde flora en fauna tijdens de uitvoering van werkzaamheden in het kader van de provinciale infrastructuur. De gedragscode ziet toe op werkzaamheden voor bbo en roi.

8.7 Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat

Deze gedragscode is opgesteld door en voor Rijkswaterstaat en opdrachtnemers van Rijkswaterstaat, in het kader van de ontwikkeling van de rijkswegen, -vaarwegen en -wateren. De gedragscode ziet toe op werkzaamheden voor bbo en roi.

8.8 Gedragscode Vereniging van Waterbedrijven in Nederland

Deze gedragscode is opgesteld voor Vewin en opdrachtnemers van Vewin, in het kader van bbo van de waterwingebieden van de Nederlandse drinkwaterbedrijven.

8.9 Gedragscode houtopstanden TenneT

Deze gedragscode is opgesteld voor TenneT en opdrachtnemers van TenneT, in het kader van het vellen en herbeplanten van houtopstanden nabij het landelijk

hoogspanningsnet van 110 kV en hoger.

9. Consultatie

Effecten van de regeling

In deze paragraaf wordt kwalitatief en kwantitatief beschreven welke investeringen en (tijds)inspanningen bedrijven, burgers of professionals moeten doen om zich aan de verplichtingen of wijzigingen in het voorstel te houden. Dit zal aan de hand van drie concrete vragen worden beantwoord.

1. Welke verplichting is nieuw, vervalt of wijzigt en wat moet een burger, bedrijf of professional anders, meer of minder doen door deze wijziging?

Door middel van deze wijziging verandert de bestaande praktijk niet. Het is een voortzetting van een systeem dat de regeldruk vermindert, maar dan in een nieuw juridisch stelsel: de Omgevingswet. De gedragscodes die nog tot stand zijn gekomen in het systeem onder de Wet natuurbescherming, vervallen per 31 december 2024.

Door te werken overeenkomstig een aangewezen gedragscode, vervalt de verplichting voor een burger, bedrijf of professional om in specifieke gevallen een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aan te vragen bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de provincie. Gedragscodes waarborgen dat flora en fauna beschermd zijn op een manier die geen onnodige regeldruk met zich meebrengt. Het gaat namelijk om activiteiten die regelmatig worden uitgevoerd en daarom zijn de effecten op soorten en het leefgebied voorspelbaar.

De handeling, de concrete flora- en fauna-activiteit zoals het maaien van een dijk, zal onder een gedragscode niet meer of minder tijd in beslag nemen. Deze blijft namelijk hetzelfde. Maar er wordt veel tijd bespaard in het proces voorafgaand aan de handeling: de individuele gebruiker hoeft geen omgevingsvergunning aan te vragen.

2. Hoeveel tijd (bijv. administratie) of euro's (bijv. investering) kost het of bespaart het een burger, bedrijf of professional om deze nieuwe verplichting of wijziging na te leven?

De effecten van de regeling worden uitgedrukt in de kosten van een handeling (P) en de grootte van de doelgroep en frequentie (Q).

Door de aanwijzing van de gedragscodes kan worden uitgegaan van een regeldruk- en kostenbesparing. Het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit met een looptijd van maximaal 1 jaar kost €600,-.³⁰ Daarnaast kost het een bedrijf gemiddeld 30 minuten om een complexe aanvraag in te dienen.³¹ Het aanvragen van een omgevingsvergunning vraagt om het aanleveren van de locatie, activiteiten, verschillende documenten en gegevens. De gemiddelde kosten per uur zijn €33,-.³² De kosten voor de aanvraag van één omgevingsvergunning kan daarom worden ingeschat op €600,- + (€33,- * (30/60)) = €616,50 op jaarbasis.

Op jaarbasis worden ten minste duizend omgevingsvergunningen voor flora- en fauna-activiteiten aangevraagd.

---

³⁰ [Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten \(rvo.nl\)](#)

³¹ [Handboek Meting Regeldrukkosten \(kcbr.nl\)](#), p. 17.

³² [Handboek Meting Regeldrukkosten \(kcbr.nl\)](#), p. 15.

De kostenbesparing die het aanwijzen van deze 9 specifieke gedragscodes op jaarbasis met zich meebrengt, is daarom ten minste €616,50 X 1.000 = € 616.500,- per jaar.

3.

a. Wie moet deze gewijzigde verplichting(en) naleven?

Zoals eerder aangegeven, wijzigt de bestaande praktijk niet door de stelselwijziging naar de Omgevingswet. De doelgroep bestaat minimaal uit de initiatiefnemers van de aangewezen gedragscodes.

b. Hoeveel van deze partijen zijn er?

Door middel van deze aanwijzingsronde worden negen gedragscodes aangewezen. Dit betekent dat er minstens negen partijen door heel Nederland gebruik maken van de vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht die de gedragscode biedt. Het zijn met name maatschappelijke organisaties en overheden die gebruik maken van gedragscodes. Voorbeelden van organisaties die een gedragscode hebben opgesteld zijn Rijkswaterstaat, Unie van Waterschappen, terreinbeherende organisaties (zoals de Vereniging voor Bos en Natuurterrein Eigenaren), havenbedrijven (zoals Havenbedrijf Rotterdam en Groningen Seaports) en de brancheorganisatie van woningbouwverenigingen (Aedes).

Initiatiefnemers consulteren bij het opstellen van gedragscodes collega's in de sector. Zo kan de gedragscode Aedes, opgesteld door één woningbouwcorporatie, in principe door alle woningbouwcorporaties worden toegepast die renovatiewerkzaamheden of onderhoud aan woningen uitvoeren.

De gedragscodes worden gepubliceerd op de website van RVO. Vervolgens kan een ieder, dus niet alleen de initiatiefnemer van de gedragscode, gebruikmaken van de uitzondering van de omgevingsvergunningplicht overeenkomstig een aangewezen gedragscode. In de gedragscode wordt duidelijk voor welke activiteiten de uitzondering geldt, en onder welke voorwaarden.

c. Hoe vaak moeten zij aan de (gewijzigde) verplichtingen voldoen?

De verplichting om een omgevingsvergunning aan te vragen vervalt in specifieke gevallen. Zoals onder 1. is aangegeven, zorgt de flora- en fauna-activiteit zelf niet voor meer- of minder verplichtingen en is er sprake van een bestaande praktijk.

Artikelsgewijs

Artikel I (wijziging Omgevingsregeling)

Artikel I berust op de volgende bepalingen van de Omgevingswet, die worden opgesomd in de aanhef van deze regeling:

- artikel 4.3, vierde lid, Omgevingswet is de grondslag voor het stellen van uitvoeringstechnische regels bij ministeriële regeling, zoals het vellen van houtopstanden;
- artikel 5.1, tweede lid, onder g, Omgevingswet is de grondslag voor het verbieden van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
- artikel 5.2, derde lid, Omgevingswet, is de grondslag voor het invulling geven aan de aanwijzing van bij algemene maatregel van bestuur vergunningvrije of vergunningplichtige gevallen.
- artikel 11.45 Besluit activiteiten leefomgeving is de grondslag voor de aanwijzing van vergunningvrije gevallen voor soorten beschermd onder de Vogelrichtlijn op basis van een aangewezen gedragscode.
- artikel 11.53 Besluit activiteiten leefomgeving is de grondslag voor de aanwijzing van vergunningvrij gevallen voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn op basis van een aangewezen gedragscode.
- artikel 11.59 Besluit activiteiten leefomgeving is de grondslag voor de aanwijzing van vergunningvrije gevallen voor nationaal beschermde soorten.
- artikel 11.131, eerste lid, onder d, en tweede lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving zijn de grondslag voor de aanwijzing van vergunningvrije gevallen voor de meld- en herbeplantingsplicht van houtopstanden;

Onderdeel A (nieuw artikel 4.23a: gedragscodes voor Vogelrichtlijnsoorten)

Met dit artikel is een nieuw artikel 4.23a toegevoegd aan paragraaf 4.7.1 van de Omgevingsregeling, dat de aanwijzing van vergunningvrije gevallen voor soorten beschermd onder de Vogelrichtlijn regelt.

De artikelen 4.20 en 4.21 gaan over het bezit van vogels die onder de reikwijdte van de bescherming van de vogelrichtlijn vallen. Artikel 4.22 gaat over het vervoer van zieke beschermde vogels. Artikel 4.23 gaat over het prepareren van beschermde vogels die zijn gestorven buiten de schuld van degene die zich de vogel heeft toegeëigend. Aan deze lijst van vrijstellingen wordt de aanwijzing van vergunningvrije gevallen voor soorten die worden beschermd door de Vogelrichtlijn op basis van een aangewezen gedragscode toegevoegd.

Artikel 4.23a voorziet in de mogelijkheid om op grond van artikel 11.45 Bal een vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht te regelen voor flora- en fauna-activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij die regeling aangewezen gedragscode.

Het eerste lid bevat de flora- en fauna-activiteiten aan waarvoor de vrijstelling geldt op het verbod om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten als bedoeld in de artikelen 11.37, eerste lid, en 11.39, eerste lid van het Bal. Dit zijn de flora- en fauna-activiteiten die worden verricht overeenkomstig een in het tweede lid aangewezen gedragscode.

De specifieke gevallen waarvoor de vrijstelling geldt worden beschreven in de gedragscodes die worden aangewezen in het tweede lid. De gedragscodes worden aangewezen voor een periode van vijf jaren, van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2029.

Met deze aanwijzingsronde worden 8 gedragscodes soortenbescherming aangewezen (zie paragraaf 8). Deze gedragscodes bevatten allemaal vogels die

worden beschermd onder de Vogelrichtlijn. Voor het overzicht en de leesbaarheid zijn de gedragscodes vormgegeven in tabelvorm.

De grondslag voor artikel 4.23a wordt gevormd door artikel 5.2, derde lid, van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor de nieuwe artikelen 4.26a en 4.31a.

Onderdeel B (nieuw artikel 4.26a: gedragscodes voor Habitatrichtlijnsoorten)

Met dit artikel is een nieuw artikel 4.26a toegevoegd aan paragraaf 4.7.2 van de Omgevingswet, dat de aanwijzing van vergunningvrije gevallen voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn regelt.

De artikelen 4.24 en 4.25 gaan over het bezit van dieren of planten van habitatrichtlijnsoorten. Artikel 4.26 gaat over vervoer van zieke dieren van habitatrichtlijnsoorten. Aan deze lijst van vrijstellingen wordt de aanwijzing van vergunningvrije gevallen voor soorten die worden beschermd door de Habitatrichtlijn op basis van een aangewezen gedragscode toegevoegd.

Artikel 4.26a voorziet in de mogelijkheid om op grond van artikel 11.53 Bal een vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht te regelen voor flora- en fauna-activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij die regeling aangewezen gedragscode.

De specifieke gevallen waarvoor de vrijstelling geldt worden beschreven in de gedragscodes die worden aangewezen in het tweede lid. De gedragscodes worden aangewezen voor een periode van vijf jaren, van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2029.

Met deze aanwijzingsronde worden 8 gedragscodes soortenbescherming aangewezen (zie paragraaf 8). Deze gedragscodes bevatten allemaal soorten die worden beschermd onder de Habitatrichtlijn. Voor het overzicht en de leesbaarheid zijn de gedragscodes vormgegeven in tabelvorm.

Voor de volledigheid wordt het volgende opgemerkt. In de lijst van handelingen die zijn verboden zonder omgevingsvergunning, wordt verwezen naar soorten die worden beschermd onder de Habitatrichtlijn, het verdrag van Bern en het verdrag van Bonn.

Nederland en de Europese Unie zijn beide partij bij het verdrag van Bern, inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu, en het verdrag van Bonn, inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten. Beide verdragen zien op van nature in het wild voorkomende dieren en planten in Europa. De Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vormen de omzetting in EU-regelgeving van beide verdragen.³³ De materie van de verdragen van Bern en van Bonn wordt echter niet helemaal gedekt door deze richtlijnen. Zo beschermt het verdrag van Bern, anders dan de Vogelrichtlijn, niet alleen nesten van vogels maar ook hun rustplaatsen tegen vernieling of beschadiging. Verder komen zeven op grond van het verdrag van Bern te beschermen soorten en één op grond van het verdrag van Bonn te beschermen soort niet voor op de lijst van soorten van bijlage IV bij de Habitatrichtlijn.³⁴

Onderdeel C (nieuw artikel 4.31a: gedragscodes voor nationaal beschermde soorten)

Met dit artikel is een nieuw artikel 4.31a toegevoegd aan paragraaf 4.7.3 van de Omgevingswet, dat de aanwijzing van vergunningvrije gevallen van andere,

---

³³ ABRvS 24 november 2004, zaaknr. 200404115/1, punt 2.3.3, en ABRvS 13 november 2002, zaaknr. 200200050/1, punt 2.3.3.9.

³⁴ *Stb.* 2021, 22, p. 108.

nationaal beschermde soorten dan onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn regelt.

Er zijn dieren en planten van sommige soorten die niet vallen onder de reikwijdte van de beschermingsbepalingen van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn of de verdragen van Bern en van Bonn, wettelijke bescherming te bieden tegen schadelijke handelingen. Dat geldt in ieder geval voor dieren en planten van soorten die zijn geplaatst op de rode lijsten van bedreigde of ernstig bedreigde dier- en plantensoorten en die nadelige gevolgen ondervinden van bepaalde menselijke handelingen, zoals het vangen, plukken of doden, en daarom gebaat zijn bij een verbod op die handelingen. Dat is het geval bij bepaalde soorten vissen, dagvlinders libellen, kevers en vaatplanten. Bij zoogdieren, amfibieën en reptielen kan dat ook het geval zijn, maar daar maken ook maatschappelijke opvattingen over hun intrinsieke waarde dat er aanleiding is voor bescherming van die dieren, ook als de diersoort als zodanig niet bedreigd is.³⁵

Artikel 4.31a voorziet in de mogelijkheid om op grond van artikel 11.59 Bal een vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht te regelen voor flora- en fauna-activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij die regeling aangewezen gedragscode.

De specifieke gevallen waarvoor de vrijstelling geldt worden beschreven in de gedragscodes die worden aangewezen in het tweede lid. De gedragscodes worden aangewezen voor een periode van vijf jaren, van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2029.

Met deze aanwijzingsronde worden 8 gedragscodes soortenbescherming aangewezen (zie paragraaf 8). Deze gedragscodes bevatten allemaal nationaal beschermde soorten. Voor het overzicht en de leesbaarheid zijn de gedragscodes vormgegeven in tabelvorm

Onderdeel D (nieuwe paragraaf 4.8.4. en artikel 4.39: gedragscodes voor uitzondering op meldplicht vellen houtopstand en plicht tot herbeplanting: gedragscodes)

De gedragscode voor de uitzondering op de meldplicht bij het vellen van een houtopstand en plicht tot herbeplanting past voor wat betreft onderwerp en opschrift niet bij de paragrafen 4.8.1 t/m 4.8.3. Met dit artikel is een nieuwe paragraaf 4.8.4. toegevoegd.

In artikel 4.39 wordt de Gedragscode houtopstanden TenneT aangewezen. De Gedragscode houtopstanden TenneT voorziet in een uitzondering op de meldingsplicht en herbeplantingsplicht, als wordt voldaan aan de in de gedragscode opgenomen voorwaarden en maatregelen die een zorgvuldige omgang met houtopstanden verzekeren. Dit is vooralsnog de enige gedragscode houtopstanden.

Onderdeel E (wijziging bijlage II Omgevingsregeling)

Met dit onderdeel wordt bijlage II van de Omgevingsregeling gewijzigd. Alle aangewezen gedragscodes, dus de gedragscodes voor Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten, nationaal beschermde soorten en houtopstanden, worden in alfabetische volgorde ingevoegd.

Artikel II (inwerkingtreding)

De inwerkingtreding van artikel I zal plaatsvinden met ingang van 1 januari 2025.

---

³⁵ Stb. 2021, 22, p. 265-266.

Op 31 december 2024 eindigt het overgangsrecht dat van toepassing is op de gedragscodes die zijn verleend als besluit onder de Wet natuurbescherming.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

CONCEPT